

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej w dniu **01 lutego 2013 r.**
w Ośrodku Pomocy Społecznej w Małomicach
ul. Konopnickiej 7, 67-320 Małomice

Działając na podstawie art.22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. z 2009r. Dz.U.Nr 175, poz. 1362 z późn.zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U.Nr 61, poz.543 ze zmianami);

Zespół kontrolny w składzie:

1. **Krystyna Chabowska** - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 16-1/2013 z dnia 17 stycznia 2013 r. - *przewodniczący zespołu kontrolnego*

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

2. **Krzysztof Frisoli** – Starszy Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 16-2/2013 z dnia 17 stycznia 2013 r. – *członek zespołu kontrolnego*

[Dowód: akta kontroli str. 3-4]

przeprowadził w dniu 01 lutego 2013r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Małomicach kontrolę kompleksową w zakresie wszystkich sfer działania jednostki z zakresu pomocy społecznej – zgodnie z *Programem kontroli* zatwierdzonym przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW.

[Dowód: akta kontroli str.5-20]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 21-24]

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach.

Kontrola przeprowadzona była metodą losową i obejmowała dokumentację świadczeniobiorców oraz wszystkie akta osobowe kierownika ośrodka i pracowników socjalnych w zakresie wymaganych kwalifikacji.

Okres objęty kontrolą: rok 2012 do dnia kontroli.

Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Kwalifikacje oraz zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.
3. Rodzaj działań podejmowanych na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.
4. Ocena realizacji przez gminę zapisów Porozumienia z dnia 13 czerwca 2000 r. w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwolnionych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.
5. Pomoc osobom starszym, przewlekle chorym, niepełnosprawnym.
6. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 17 stycznia 2013 r. znak PS-I.431.4.1.2013.KChA.

[Dowód: akta kontroli str. 25-26]

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Ewa Koszewska – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach.

Ustalono, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach czynny jest: od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30. Interesanci przyjmowani są w godzinach pracy Ośrodka. Codziennie w godzinach 15.30 – 17.00 dyżur w Ośrodku sprawuje Kierownik Ośrodka.

Ośrodek prowadzi ewidencję wyjść w środowisko – w miesiącu grudzień 2012 r. odnotowano 23 wyjścia w środowisko do rodzin. Ośrodek prowadzi rejestr pism wpływających. Świadczenia z pomocy społecznej są wypłacane w kasie Urzędu Miejskiego w Małomicach.

Pracownicy Ośrodka mają możliwość korzystania z porad radcy prawnego zatrudnionego w Urzędzie Miejskim w Małomicach (wtorek 9.00-15.00 oraz środa 12.00-15.00).

Ośrodek dysponuje 4 pomieszczeniami na I piętrze z którego korzystają: 1 p. – 2 pracowników socjalnych, 2 p. – administrator oraz pracownik socjalny, 3 p. – kierownik, 4 p. – pokój do przyjęć interesantów. Warunki lokalowe pracowników socjalnych w Ośrodku są wystarczające (wymagają przeprowadzenia remontu). W Ośrodku są bariery architektoniczne, uniemożliwiające dostęp dla osób niepełnosprawnych. W budynku, w którym działa Ośrodek, funkcjonują również Świadczenia Rodzinne oraz Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej.

[Dowód: akta kontroli str. 27-54]

1. Kwalifikacje oraz zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Stan zatrudnienia w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi iż „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników”.

W toku kontroli ustalono, że w Ośrodku Pomocy Społecznej w Małomicach zatrudnionych jest 6 pracowników, w tym 3 pracowników socjalnych, z czego 1 osoba zatrudniona jest na zastępstwo za pracownika przebywającego na urlopie macierzyńskim (do dnia 31 maja 2013r.). Ośrodek spełnia wymagany ustawą współczynnik zatrudnienia. Na 1 pracownika socjalnego przypada 1.840 mieszkańców gminy (*stan ludności na koniec grudnia 2012r. – 5.518*). Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia 1 osobę do realizacji usług opiekuńczych i 1 osobę – na stanowisku administratora.

Poddając ocenie posiadane kwalifikacje kierownika i pracowników socjalnych - pod względem wymogów określonych w art. 122 ustawy o pomocy społecznej tj. „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej” - stwierdzono, iż Kierownik jednostki nie posiada cyt. specjalizacji.

Pracownicy socjalni realizujący pracę socjalną w środowisku spełniają wymagania do wykonywania zawodu i pobierania za tę pracę dodatku w wysokości 250 zł określonego w art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej (Dz.U.2013, poz.182 z późn.zm). Ustalono, że jeden pracownik nie pobiera dodatku w wysokości 250 zł pomimo, iż przeprowadza w ramach projektu systemowego POKL wywiady środowiskowe w miejscu zamieszkania osób zakwalifikowanych do uczestnictwa w projekcie.

[Dowód: akta kontroli str.55-76]

Ponadto w toku kontroli ustalono, że Kierownik i Administrator posiadają upoważnienie Burmistrza do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej. Administrator na podstawie upoważnienia Burmistrza podpisuje decyzje i zatwierdza plan pomocy w wywiadzie środowiskowym, posługując się pieczęcią „Wz kierownika” (w zastępstwie kierownika) – zgodnie z zapisem § 6 ust. 1, pkt 3 Regulaminu organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach tj. „w czasie nieobecności Kierownika zastępuje go wyznaczony przez niego pracownik”. Jednak pomimo tak sformułowanego zapisu – w Ośrodku stosowana jest praktyka, że Administrator podpisuje decyzje administracyjne i zatwierdza za kierownika rodzinne wywiady środowiskowe w dniach obecności w pracy kierownika. Stwierdzono ponadto, że pracownik ten również nie posiada specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej.

[Dowód: akta kontroli str. 77-84]

Ponadto ustalono, że Kierownik jak i pracownicy socjalni w 2012 r. uczestniczyli w szkoleniach organizowanych z zakresu m.in. pomocy społecznej, ekonomii społecznej, projektów systemowych (Kierownik – 3 szkolenia, I pracownik socjalny – 1 szkolenie; II pracownik socjalny-2 szkolenia, III – 3 szkolenia).

[Dowód: akta kontroli str. 55-75]

Zadanie realizowane z **uchybieniami** pod względem kwalifikacji kierownika oraz niewypłacania dodatku 250 zł pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w ramach projektu. Wątpliwości budzi również fakt podpisywania spraw (decyzje, wywiady) z zakresu pomocy społecznej przez Administratora w czasie obecności w pracy kierownika jednostki.

2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.

Z danych liczbowych przedstawionych w sprawozdaniu rocznym MPiPS-03 z realizacji zadań pomocy społecznej wynika, iż w roku 2012 ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezdomności nie skorzystała żadna osoba, także żadna osoba nie skorzystała z noclegowni (brak wniosków bezdomnych o wsparcie a także brak informacji o osobach bezdomnych przebywających na terenie gminy). W związku z powyższym nie został zawarty żaden indywidualny program wychodzenia z bezdomności

Na terenie gminy Małomice nie ma żadnej placówki zapewniającej pomoc dla osób bezdomnych.

W razie wystąpienia potrzeby umieszczenia osoby w noclegowni, osoby bezdomne będą kierowane do najbliższych placówek: Ogrzewalni dla bezdomnych w Żarach; Domu Samotnej Matki w Żarach; Noclegowni dla Bezdomnych w Zielonej Górze oraz Ośrodka Resocjalizacyjno-Readaptacyjnego w Lutynce.

Ponadto Gmina Małomice może również zapewnić schronienie w postaci tymczasowego przydziału lokalu socjalnego z mieszkaniowego zasobu gminy a także skorzystać z posiłków w stołówce „Temir” w Małomicach.

[Dowód: akta kontroli str. 85-88]

Brak możliwości oceny sposobu realizacji zadania.

3. Działania podejmowane na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U.z 2009 roku Nr 175, poz. 1362 ze zmianami) - praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i prowadzona jest w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że pracownicy socjalni prowadzą pracę socjalną z rodzinami w miejscu ich zamieszkania. Z danych statystycznych za 2012 rok wynika, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach w roku 2012 pomocą społeczną w różnych

formach (zasiłki, usługi, praca socjalna) objął ogółem 1055 osób z 510 rodzin, z czego pracę socjalną prowadzono z 170 rodzinami (362 osoby w tych rodzinach), co stanowi **34 %** - owo odsetek do ogólnej liczby osób objętych pomocą społeczną (dane ze sprawozdania MPiPS-03 za okres styczeń – grudzień 2012r.). **Wskaźnik ten jest znacznie niższy niż średnia w województwie - 70%.**

W liczbie 170 rodzin, z którymi prowadzona była praca socjalna - ponad połowa (55%) to rodziny posiadające dochód własny (wyższy niż ustalone kryterium) i korzystające tylko ze wsparcia „wyłącznie w postaci pracy socjalnej”. Na koniec 2012 roku odnotowano, że 93 rodziny skorzystały z tej formy pomocy. Wszystkie prowadzone w rodzinach działania odnotowywane są w rejestrze pracy socjalnej, prowadzonym w Ośrodku. W ramach tej formy pomocy, pracownicy socjalni pomagali rodzinom tym m.in. w uzyskaniu orzeczenia o niepełnosprawności, świadczenia pielęgnacyjnego, dodatku mieszkaniowego. Z rejestru sprawdzono Numer 10, 20, 40, 60, 93 (Nr 10 - 20.02.2012r – wypełnienie wniosku o przydział mieszkania; Nr 20- 27.03.2012r. - pomoc przy sporządzaniu prośby do Caritas-u o udzielenie pomocy w formie artykułów żywnościowych w ramach programu PEAD; Nr 40-23.05.2012r , Nr 60 - 06.08.2012r. i Nr 93 -13.12.2012r. - przeprowadzenie wywiadu społecznego na potrzeby PZON w Żaganiu).

Jednak działań odnotowanych pod numerami 10 i 20, a dot. pomocy w wypełnianiu wniosków - nie można zaliczyć jako praca socjalna, gdyż działania te stanowią tylko jeden z elementów tej działalności zawodowej określonej w art. 6, ust.12. Pracownik socjalny zobowiązany jest, oprócz świadczenia pracy socjalnej - do udzielania informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej (art. 119 ust. 1 pkt. 1 i 3).

W trakcie kontroli sprawdzono sposób wypełniania formularzy rodzinnych wywiadów środowiskowych i ustalono, że formularz wywiadów środowiskowych w pozycji : „Dział IV Plan pomocy i działań na rzecz osoby lub rodziny, pkt 4. Praca socjalna” – tylko w jednym przypadku pracownik odnotował fakt zawarcia kontraktu socjalnego na uczestnictwo w CIS (dot. sprawy Dec. OPS.8211.410.2012). W wielu przypadkach w pozycji tej brak jest zapisu o działaniach pracownika na rzecz rodziny, jest tylko adnotacja pracownika socjalnego „ aktualizacja wywiadu środowiskowego”.

[Dowód: akta kontroli str. 89-198]

Ponadto stwierdzono, iż wywiady środowiskowe sporządzane były przez stażystkę, co jest niezgodne z zapisami Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, w myśl którego wywiad przeprowadza i planuje pomoc pracownik socjalny, a nie inna osoba zatrudniona w Ośrodku. W czasie kontroli udzielono instruktażu o obowiązujących zasadach w tym zakresie. Z wyjaśnień kierownika (zał. do protokołu) wynika, że w okresie nawału pracy – pomoc stażystki do pracy z pracownikiem socjalnym (przepisywanie notatek pracownika socjalnego na formularz

wywiadu) była niezbędna, a z chwilą rozpoczęcia pracy stażystka złożyła oświadczenie osoby upoważnionej do przetwarzania danych osobowych.

[Dowód: akta kontroli str.199]

W kontrolowanym okresie **zawarto 102 kontrakty socjalne z 72 osobami**, z czego 78 na podjęcie prac społecznie użytecznych oraz prac interwencyjnych organizowanych przez Urząd Miejski w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu i wykluczeniu społecznemu, w tym 30 kontraktów zawarto z uczestnikami CIS-u, 4 kontrakty zawarto na uzyskanie stopnia niepełnosprawności, 20 kontraktów dot. uczestnictwa w projekcie systemowym w ramach PO KL: „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach”. Ośrodek projekt ten realizuje od 2008 roku. W 2012r. do uczestnictwa zostało zakwalifikowanych 20 klientów OPS w Małomicach. Uczestnicy to osoby w wieku aktywności zawodowej, bezrobotne, o niskim poziomie wykształcenia i kwalifikacji. Ośrodek typował również osoby niezaradne w prowadzeniu gospodarstwa domowego, mające problemy z prowadzeniem domu, z odpowiedzialnością za rodzinę czy problemy związane z opieką nad dziećmi. W projekcie wzięło udział 12 kobiet i 8 mężczyzn.

Z informacji uzyskanej od kierownika jednostki wynika, że działania z uczestnikami projektu pozwoliły uczestnikom projektu zwiększyć ich uczestnictwo w życiu społecznym oraz zmieniło ich postawy. Nabyli dodatkowe umiejętności psychospołeczne, podnieśli poziom samokontroli, przełamali bariery psychologiczne, podnieśli swoją samoocenę, co wpłynęło na zmianę ich sposobu życia, spowodowało wzrost poczucia własnej wartości, wzrost motywacji do podejmowania nowych zadań oraz poprawiło zdolność tworzenia więzi i komunikowania się z otoczeniem. Trzy panie znacznie poprawiły swój wygląd zewnętrzny, dbają o siebie i są z tego zadowolone. Jedna pani podjęła zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych. Dwóch panów nauczyło się dyscypliny wyjścia z domu. Dwie osoby stały się bardziej odważne i potrafią wejść do instytucji załatwić sprawę samodzielnie. Jedna uczestniczka projektu otworzyła się i potrafi rozmawiać o tym co przeszła w domu rodzinnym. Dwie osoby nauczyły się racjonalnie gospodarować swoimi środkami finansowymi.

[Dowód: akta kontroli str.201-210]

Skontrolowano dokumentację 4 świadczeniobiorców, z którymi pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej zawarł kontrakt socjalny. W trzech przypadkach zawarto kontrakty z osobami chorymi, w jednym – z osoba bezrobotną. Formularze kontraktu socjalnego zawartego z osobą chorą zawierają podpisy obu stron: klienta i pracownika socjalnego Ośrodka oraz ocenę końcową kontraktu. Celem głównym tych kontraktów było „ustalenie stopnia niepełnosprawności”, a celami szczegółowymi: „kompletowanie dokumentacji medycznej, wypełnienie i złożenie wniosku do PZON”.

Oceniając kontrakty socjalne stwierdzono, że określony przez pracownika socjalnego cel główny „ustalenie stopnia niepełnosprawności” na trwale nie rozwiązuje problemu osoby niepełnosprawnej, nie określa też działań na rzecz aktywizacji społecznej czy zawodowej

osoby niepełnosprawnej. Kontrakt socjalny zobowiązuje obie strony do podjęcia planowanych czynności zmierzających do określonego w kontrakcie celu, tym samym uświadamia klientom ich aktywną rolę w dążeniu do zmiany własnej sytuacji życiowej oraz partnerstwo pracownika socjalnego w tym zakresie. **Praca socjalna oparta o zawarty kontrakt socjalny polega przede wszystkim na pomocy osobom lub rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.**

Ustalenie stopnia niepełnosprawności należałoby traktować jako cel szczegółowy, który został osiągnięty – osoby uzyskały stopień niepełnosprawności i prawo do świadczeń (kontrakt socjalny z dnia: 29.08.2012r – uzyskano orzeczenie i decyzję na zas. pielęgnacyjny, 09.08.2012r – uzyskano orzeczenie o znacznym stopniu niep. i decyzję na zasiłek stały; 25.07.2012r. – uzyskano orzeczenie o lekkim stopniu niep.).

Czwarty kontrakt socjalny, zawarty z osobą bezrobotną, dotyczył uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej. Celem głównym tego kontraktu była „reintegracja zawodowa i społeczna”, a celami szczegółowymi: „odbudowa i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy, nabywanie umiejętności zawodowych, rozwijanie umiejętności uczestnictwa w życiu społecznym, uczenie planowania życia oraz racjonalnego gospodarowania środkami pieniężnymi”. Formularz kontraktu socjalnego wypełniony prawidłowo, zawiera podpisy obu stron (klienta i pracownika socjalnego Ośrodka). Stwierdzono brak oceny końcowej - kontrakt zawarty jest na okres 18 miesięcy, ocena nastąpi po zakończeniu uczestnictwa w CIS. Osoba nadal uczestniczy w projekcie i trudno ocenić w jakim stopniu zdobyta wiedza i umiejętności wpłynęły na zmianę sytuacji klienta.

[Dowód: akta kontroli str.211-280]

Zadanie realizowane **z uchybieniami** pod względem liczby rodzin objętych pracą socjalną, pod względem wypełniania formularza wywiadu środowiskowego, a także pod względem efektywności zawieranych kontraktów socjalnych.

4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób zwalnianych z Zakładów Karnych, opuszczających Areszt Śledczy.

Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego realizowana jest na podstawie art. 17 ust.1 pkt.16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz na podstawie Porozumienia zawartego dnia 13 czerwca 2000 r. pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.

Z danych liczbowych przedstawionych w sprawozdaniu rocznym MPiPS-03 za rok 2012 z realizacji zadań pomocy społecznej wynika, iż w ramach świadczeń pomocy

społecznej udzielono wsparcia 7 osobom zwolnionym z Zakładów Karnych. W ramach czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację 5 osób zwolnionych z Zakładu Karnego korzystających z pomocy Ośrodka i stwierdzono, że analizowana dokumentacja prowadzona jest prawidłowo. Osoby po powrocie do rodzin, osobiście występowały do Ośrodka z wnioskiem o przyznanie pomocy wraz z dokumentem potwierdzającym fakt odbywania kary pozbawienia wolności (świadcstwo zwolnienia). Decyzją administracyjną Ośrodek przyznał pomoc w formie zasiłku okresowego i celowego na zakup żywności. Pomoc udzielana była również w formie pomocy rzeczowej (obiady, artykuły spożywcze z Caritasu, odzież). Osoby zgłaszające się do Ośrodka zatrudniono w ramach prac społecznie użytecznych, a osoby chore skierowano do PZON o ustalenie stopnia niepełnosprawności. Na 5 skontrolowanych dokumentacji – 4 osoby zostały zatrudnione w ramach prac społecznie użytecznych, jedna leczy się i złożyła wniosek do PZON o ustalenie stopnia niepełnosprawności (oczekuje na termin komisji). Ośrodek monitoruje sytuację tych osób w ramach zawartych kontraktów socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach udziela pomocy osobom opuszczającym zakłady karne, jednak nie realizuje zapisów Porozumienia zawartego pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej - brak jest dokumentacji potwierdzającej współpracę z zakładami karnymi.

[Dowód: akta kontroli str.281-284]

Zadanie realizowane z **uchybieniami** pod względem realizacji zapisów Porozumienia zawartego pomiędzy MPiPS a CZSW.

5. Działania podejmowane na rzecz osób starych, chorych, niepełnosprawnych.

Usługi opiekuńcze.

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi uregulowane zostało Uchwałą Nr XXIX/183/05 Rady Miejskiej w Małomicach z dnia 20 czerwca 2005 r.

Usługi realizowane są przez 6 opiekunek: w tym 1 na umowę o pracę (cały etat) oraz 5 na umowę-zlecenie. Jedna opiekunka ma ukończone Medyczne Studium Zawodowe (pielęgniarka), natomiast dwie opiekunki mają doświadczenie pracy w Polskim Komitecie Pomocy Społecznej jako opiekunka domowa oraz w Polskim Czerwonym Krzyżu – punkt opieki nad chorym w domu i w Zakładzie Opieki Zdrowotnej jako siostra.

Z danych liczbowych przedstawionych w sprawozdaniu rocznym MPiPS-03 z realizacji zadań pomocy społecznej wynika, iż w roku 2012 ze świadczeń pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych skorzystało 11 osób.

Skontrolowano dokumentację 5 osób korzystających z usług opiekuńczych (45% korzystających ze wsparcia). Stwierdzono, iż w aktach znajdowała się pełna dokumentacja, zachowane były terminy przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, aktualizacji wywiadu jak i wydanej decyzji.

Wszystkie osoby korzystające z usług opiekuńczych to osoby samotne – samodzielnie prowadzące gospodarstwo domowe. Głównymi schorzeniami osób korzystających z usług opiekuńczych to: niepełnosprawność ruchowa, demencja starcza...

Wszystkie wnioski o przyznanie usług opiekuńczych zostały rozpatrzone pozytywnie. W kontrolowanej dokumentacji liczba godzin usług opiekuńczych w tygodniu w stosunku do jednej osoby wynosiła: 6 godz. x 5 dni w tygodniu (1 osoba); 3 godz. x 5 dni (1 osoba); 2 godz. x 5 dni (3 osoby). Średnia liczba godzin świadczonych usług w ciągu dnia dla 1 osoby wyniosła 2,14 godziny.

[Dowód: akta kontroli str. 285-306]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

Kierowanie do domu pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje zadanie gminy o charakterze obowiązkowym, określone w art. 17, ust.1, pkt 16 ustawy o pomocy społecznej dot. kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu.

Na terenie gminy Małomice nie ma domu pomocy społecznej. W 2012 r. do dnia kontroli z terenu gminy nie została skierowana do domów pomocy społecznej żadna osoba (brak wniosków na umieszczenie w domu pomocy społecznej).

Na dzień kontroli Gmina Małomice ponosi odpłatność za 1 osobę przebywającą w Domu Pomocy Społecznej w Koźuchowie dla osób przewlekle somatycznie chorych (w/w osoba została skierowana w 2008 r.).

W 2012 na dopłatę za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej wydatkowano 31.570,30 zł, natomiast w 2013 zaplanowano kwotę 58.600,00 zł (niniejsza kwota dotyczy również planowania budżetu na Zakład Opieki Leczniczej).

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację 1 osoby aktualnie przebywającej w Domu Pomocy Społecznej w Koźuchowie. Ustalono, że w dokumentacji w/w osoby znajduje się wniosek o skierowanie do domu pomocy społecznej, ponadto w aktach znajduje się wywiad środowiskowy, decyzja o skierowaniu i odpłatności za pobyt w domu (potwierdzenie odbioru decyzji). Odpłatność mieszkańca za pobyt w domu pomocy społecznej naliczona prawidłowa (rodzina nie partycypuje w kosztach za odpłatność mieszkańca).

[Dowód: akta kontroli str. 307-314]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

6. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3, 5, 6 ustawy o pomocy społecznej, ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) gmina powinna zapewnić oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W gminie brak infrastruktury dla osób z zaburzeniami psychicznymi – nie ma środowiskowego domu samopomocy, klubu samopomocy a także innych form oparcia dla w/w osób.

Liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w gminie wynosi 124 osoby (dane Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia z roku 2010), natomiast średnia liczba leczonych w stosunku do liczby mieszkańców gminy stanowi 2,28% (poniżej średniej wojewódzkiej wynoszącej 2,88%).

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt. 3 ustawy o pomocy społecznej, rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.), gmina poprzez zadanie zlecone powinna organizować i świadczyć specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Realizowane są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 2 osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania.

Powyższe usługi specjalistyczne realizowane do dnia 31 grudnia 2012 r. były przez 1 pielęgniarkę, która ukończyła Liceum Medyczne o specjalności: pielęgniarstwo. Natomiast od dnia 01 stycznia br. usługi realizuje 1 położna która ukończyła Medyczne Studium Zawodowe o specjalności: położnictwo. W/w osoby świadczące usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie spełniają wymaganych kwalifikacji - brak stażu pracy w myśl § 3 pkt. 2 rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Obecnie są czynione starania nabycia stażu przez osobę obecnie świadczącą usługi specjalistyczne w Szpitalu (SPZOZ) w Żarach na oddziale psychiatrycznym. W obu przypadkach praca wykonywana była/jest na umowę – zlecenie.

Skontrolowano dokumentację 2 osób korzystających z w/w usług (100%). Stwierdzono, iż w aktach znajdowała się pełna dokumentacja, zachowane były terminy przeprowadzenia wywiadów środowiskowych jak i aktualizacji a także wydanych decyzji. Osoby korzystające z usług to osoby zamieszkujące z rodzeństwem. Główne schorzenia to schizofrenia paranoidalna. Zakres specjalistycznych usług opiekuńczych dotyczy uczenia i rozwijania umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia (kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania a także motywowania do aktywności, leczenia i rehabilitacji).

Powyższe działania wpływają na większą samodzielność w wykonywaniu czynności życiowych a także spowodowały że w/w osoby mogą liczyć na doraźną pomoc specjalisty w zależności od potrzeb. W każdym skontrolowanym przypadku usługi były przyznane na 5 dni w tygodniu po 2 godziny dziennie.

[Dowód: akta kontroli str.315-332]

W ramach czynności kontrolnych przeanalizowano akta wszystkich 36 świadczeniobiorców korzystających z zasiłków stałych pod względem ustalonych przez Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności kodów chorobowych.

Ustalono, że 6 spośród tych osób posiada orzeczenie z powodu zaburzeń psychicznych (01-U, 02-P), co stanowi 16% ogółu korzystających z zasiłku stałego.

Przeanalizowano akta 5 świadczeniobiorców posiadających orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z tytułu zaburzeń psychicznych.

Z analizy powyższych akt wynika, że osoby z zaburzeniami psychicznymi będące klientami Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach korzystają przeważnie z pomocy w formie świadczeń pieniężnych. Ponadto dwie osoby otrzymywały zasiłek celowy na leki oraz leczenie (wszystkie osoby otrzymują również zasiłek pielęgnacyjny). Przedział wiekowy w/w osób: 55 – 65 lat. Towarzyszącymi powodami otrzymania wsparcia są ubóstwo, długotrwała choroba oraz bezrobocie.

[Dowód: akta kontroli str.333-345]

Zadanie realizowane jest z **uchybieniami** pod względem realizacji form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także w zakresie kwalifikacji osoby świadczącej specjalistyczne usługi.

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadań pod względem:

1. Kwalifikacji oraz zgodności zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
2. Zapewnienia usług opiekuńczych oraz liczby godzin świadczonych 1 osobie.
3. Specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Stwierdzono uchybienia lub istotne uchybienia w zakresie:

1. Kwalifikacji kierownika jednostki.
2. Dodatku w wys. 250 zł za pracę socjalną w środowisku dla pracownika socjalnego zatrudnionego w ramach projektu.
3. Świadczenia pracy socjalnej i zawierania kontraktów socjalnych.
4. Działań na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych.
5. Oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
6. Kwalifikacji osoby świadczącej specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Odpowiedzialność za uchybienia w kontrolowanym zakresie ponosi Kierownik Ośrodka.

Na tym kontrole zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do znajdującej się w Ośrodku Pomocy Społecznej książki kontroli – poz. nr 6.

Pouczenie

Na podstawie § 16 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z 2005 r.) kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których: jeden przekazano Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach, drugi Burmistrzowi Miasta Małomice, trzeci egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

Kierownik:

.....

.....

Krystyna Chabowska
Inspektor Wojewódzki

Ewa Koszewska

.....

Małomice, dnia 13 maja 2013r.

Krzysztof Frisoli
Starszy Inspektor

Gorzów Wlkp., dnia 27 marca 2013 r.